

SUSPENZIJA UČENIKA: ZA ILI PROTIV

Otkako je započela akcija potpisivanja peticije – ali i davno prije, jer naša se udruga bavi tim problemom puno dulje – pojavljuju se argumenti protiv uvođenja sustava suspenzije. Ovdje ćemo pokušati odgovoriti na njih i čak nećemo niti potezati argument da je suspenzija učenika s nastave moguća u svim ostalim zapadnim zemljama (ili bar onima koje smo istražili, zahvaljujući ponajprije trudu kolegice Ane Majnarić), dok su samo u Hrvatskoj učitelji dužni držati učenike koji opstruiraju nastavu na satu, u učionici zajedno s ostalima.

1. Učenik mora biti na nastavi jer je osnovno školovanje obavezno. Drugim riječima, učenici imaju *pravo na obrazovanje* koje im se ovakvom suspenzijom krši.

“Pravo na obrazovanje” nije sinonim za “pravo na sjedenje u učionici za vrijeme nastave”. Ako je dijete bolesno, nastavnici mu ne dolaze kući objašnjavati gradivo nego se očekuje da će učenik sve sam nadoknaditi. Također, prava vrijede dok se poštuju tuđa prava. Ukoliko jedan učenik krši **tuđe** pravo na obrazovanje, sustav koji zabranjuje odstranjivanje jednog učenika “jer bi mu se time kršilo pravo na obrazovanje” time zapravo **krši pravo na obrazovanje ostalih dvadeset učenika u učionici**. Dakle, ovakva interpretacija “prava na obrazovanje” dovodi do logičkog paradoksa, a to je zato jer je sama po sebi besmislica.

2. Učenik mora neprestano biti pod nadzorom jer je škola odgovorna za njega, dakle ne smije ga se odstraniti sa sata niti poslati kući.

Po ovoj logici učenici se za vrijeme sata ne bi smjeli niti puštati na WC jer bi im se moglo nešto dogoditi (na primjer, većina škola ima stepenice, a znamo što se sve na stepenicama može dogoditi) ili jer bi mogli nešto napraviti. Međutim, postoji mnogo načina na koje učenici mogu biti pod nadzorom: knjižnica, pedagog, psiholog, nastavnici koji imaju pauzu, čak i domari i čistačice. Učenicima koji nisu psihički spremni za nastavu se može dati neki jednostavan posao da ga rade i koji bi, vrlo vjerojatno, radije radili nego bili u razredu.

Također, postoje slučajevi kad su predmeti koje ne slušaju svi učenici usred satnice – na primjer vjeronauk – pa škola ipak pronade načina da učenici koji ne idu na vjeronauk budu “zbrinuti”.

Što se tiče odgovornosti, kao prvo, škola je odgovorna ukoliko se učeniku nešto dogodi dok je *u školi* ili dok je izvan škole, a njegov izostanak *nije evidentiran*. Međutim, djeca svakodnevno samostalno putuju u školu i izvan škole, pa ako je dijete sposobno samostalno doći kući nakon šestog sata, nema razloga da to ne bude sposobno i nakon drugog sata.

Što se tiče škola koje imaju školske autobuse ili slične organizirane oblike prijevoza, one mogu stvar riješiti interno. U Hrvatskoj postoji dvije tisuće škola i ne može se svaka situacija riješiti na isti način. U krajnjoj liniji, ta škola ne mora provoditi mjere suspenzije. Ali to ne znači da onima koji imaju mogućnosti za rješavanje problema to treba zabraniti.

3. Suspenzija se ne može održati zbog obveze školovanja, a ne prava druge djece na obrazovanje. To znači da bi određene skupine učenika radile nered i time bi roditelji imali pravo ne slati djecu u školu.

S praktične strane, potpuno je besmisleno od nastavnika očekivati da rješava slučaj kad učenik i njegova cjelokupna obitelj ne želi da dijete ide u školu, dok svi ostali – stručne službe, ravnatelj,

socijalna služba, policija – sjede skrštenih ruku. S pravne strane, obaveza nastavnika je da obrazuje, a ne da prisiljava. Obrazovni sustav nije represivni aparat. Ukoliko se netko svojevolumno odbija ponašati po zakonskim propisima, to je posao policije, a ne obrazovnih ustanova. Obrazovna ustanova može samo **evidentirati** ponašanje, ali nema pravo nikoga zadržavati na nekoj lokaciji protiv njegove volje, odnosno protiv volje njegovih skrbnika.

4. Ako je mlade dijete suspendirano roditelj mora doći po njega, ono ne smije biti samo kod kuće, što znači da roditelj u radnom odnosu mora izaći s posla ili ostati kod kuće što znači da on mora dobiti potvrdu zašto je izostao

Ne postoji zakonska obaveza da dijete ne smije biti samo kod kuće. Da je tako, ili bi sve škole u Hrvatskoj morale imati organiziran cjelodnevni boravak (što nemaju) ili bi porodiljni dopust morao trajati deset godina. Ovako, i mala djeca su u nekim situacijama kod kuće i do pola dana.

Međutim, čak i kad bi bilo tako, ovo bi bio jako dobar motiv učenicima da prilagode svoje ponašanje, a pogotovo roditeljima da djecu *motiviraju* da prilagode svoje ponašanje. Danas smo svjedoci da se događaju upravo suprotne stvari.

5. Neodgovornim učenicima odstranjivanje s nastave nije kazna nego nagrada.

Ovdje vrijedi citirati raspravu s foruma: “izbivanje iz škole učenicima nije baš milo i drago. To mi samo mislimo. Znam kad pošaljem nekoga van da se umije u wc-u ili udahne zrak s hodnika, kuca mi na vrata za tri sekunde i hoće unutra. Na hodniku nemaju publiku, a ako uopće ne dolaze u školu, nemaju niti ekipu i nisu u tijeku zbivanja, a to svi žele biti. Nije njima zbog nastave, već zbog društvenog života.”

Također i: “Nije poanta u tome da oni ‘ne moraju na nastavu’. Isto tako možemo reći da nije problem ići u zatvor: imaš osiguran stan i hranu i ništa ne moraš raditi. Još da te stave u samicu, pa nema boljeg života. Ne?”

Naravno da ne. Stvar je u izopćenju. Psiholozi će to stručnije objasniti, ali čovjek je društvena životinja i svako isključenje iz zajednice je kazna samo po sebi. Još ako je javno i službeno, nema gorega.

I, naravno, tu je element da, kad nevaljalac izađe, ostali lakše rade.”

6. Ovakav sustav suspenzija ne može proći jer nije usklađen s ostalim propisima.

Ovo nije prijedlog gotovog pravilnika, nego sustava. Sustav podrazumijeva nekoliko pravilnika kao i javnu raspravu o praktičnim i pojedinačnim detaljima. Ova je akcija pokrenuta kako bi se dobio zamah i javnost pokrenula na tu javnu raspravu (kad je već MZOS, kao i mnoge druge stvari, odbija pokrenuti) u sklopu koje bi se vidjelo i koje sve propise treba prilagoditi kako bi sustav funkcionirao.

Ako vas zanima još argumenata (i tu i tamo poneki protuargument) pročitajte raspravu o ovoj temi na našem forumu.